

2. Папп В. Вдосконалення інвестиційної політики в країні та її вплив на розвиток інвестиційного процесу в регіоні // Регіональна економіка. — 2006. — № 2. — С. 50-58.
3. Терентьев В. А. Ускорить развитие рынка доступного жилья // Экономика строительства. — 2005. — № 8. — С. 21-26.
4. Левин Ю. А. Оценка сценариев инвестиционной политики на рынках городского жилья // Экономика строительства. — 2005. — № 1. — С. 36-44.
5. Курівський І. Сучасний стан галузі житлового будівництва м. Києва та фактори впливу на її розвиток// Економіст. — 2008. — № 4. — С. 72-77.
6. Паливода К., Гайдуцький П., Парцхаладзе Л. Міраж кризи на ринку житла// Економіст. — 2008. — №5 — С. 14-15.
7. www.ukrstat.gov.ua.
8. Інвестиції та будівельна діяльність в Одеській області за 2007 рік: Статист. збірн. — Одеса: Головне управління статистики в Одеській області, 2008. — 116 с.
9. Манцевич Ю. М. Про можливі шляхи зниження цін на ринку житла // Економіка України. — 2008. — №3. — С. 76-83.
10. Шевчук Т. В. Банки як фінансові посередники на ринку будівництва житла в Україні // Регіональна економіка. — 2008. — № 2. — С. 168-175.

Резюме

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану та перспектив розвитку будівництва житла в Україні та Одеській області. Досліджені основні характеристики ринку будівництва житла: пропозиція та попит на житло, перспективи подальшого зниження цін на житло в Україні. Надано стислі рекомендації по активізації діяльності у галузі будівництва житла.

Рецензент доктор економ. наук, професор В. Р. Кучеренко

УДК 330.341:634.1

В. І. Чорнодон

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК САДІВНИЦТВА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблема розвитку науково-технічного прогресу є надто актуальною в промисловому садівництві. Хоча більшість садів-

ницьких підприємств з обережністю впроваджують інноваційні технології вирощування й сорти плодових і ягідних культур, спостерігається тенденція щодо використання іноземних технологій вирощування та імпортного садивного матеріалу. Вітчизняними вченими-селекціонерами проводиться цілеспрямована робота по створенню нових плодових і ягідних культур.

Питанням економіки садівництва присвячені роботи багатьох вітчизняних вчених, чільне місце серед них займають О. М. Шестопаля, О. Ю. Єрмакова, І.І. Червена, В. А. Рульева, І. І. Лукінова, В. В. Юрчишина, М. М. Артеменка, Д. Ф. Харківського та ін. Втім, забезпечення розвитку галузі на інноваційній основі потребує проведення ґрунтовних досліджень, пов'язаним зі змінами технологій вирощування плодових і ягідних культур в сучасних умовах.

За останні 13 років в Україні районовано 160 нових вітчизняних сортів плодових і ягідних культур, у тому числі яблуні — 19, груші — 26, черешні — 17, персика — 15, чорної смородини — 16, які за своїми показниками наближаються до світового рівня, або перевищують його [2]. Але всупереч світовим тенденціям, розсадницькими господарствами в останні роки вирощувалося 33 % садивного матеріалу зерняткових і понад 21 % кісточкових культур не районованих сортів або вже знятих з державної реєстрації, що фактично гальмує процес впровадження у виробництво нових сортів. Непоодинокі випадки, коли проектується закладка нових садів старими і не районованими сортами. Нині спостерігається сповільнення процесу освоєння результатів наукових розробок, що знижує ефективність вітчизняного виробництва плодів і ягід, створює умови для постачання на вітчизняний ринок продукції іноземного виробництва значно нижчої якості. Адже, доведено, що технологічні інновації забезпечують майже на 40 % ефективність виробництва.

Однією із важливих форм інвестиційної діяльності є інноваційна діяльність, яка здійснюється з метою впровадження досягнень НТП у виробництво і соціальну сферу, що включає: випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій; прогресивні міжгалузеві структурні зрушення; реалізацію дострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат; фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил; розробку і

впровадження нової, ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального і екологічного становища [1].

Інвестиційна діяльність у державі є одним з основних напрямків розширення та відтворення основних фондів і виробничих потужностей підприємств на базі науково-технічного прогресу. Для проведення досліджень, розробку нових технологій, апробацію їх на практиці необхідні значні обсяги інвестицій.

За нашими підрахунками, потреба інвестицій на створення нових плодово-ягідних насаджень у сільськогосподарських підприємствах Вінницької області на період до 2012 року становитиме: а) на розширення площі насаджень — 6 тис. га × 37,6 тис. грн. = 225,6 млн. грн.; б) на відтворення — відповідно 8 тис. га × 37,6 тис. грн. = 300,8 млн. грн.; в) разом — 526,4 млн. грн., або щорічно — 105,3 млн. грн.

Системне виділення інвестицій на створення (відтворення) насаджень та формування інших елементів виробничої інфраструктури є неодмінною умовою всебічної інтенсифікації виробництва плодів і ягід. Звідси, як у конкретному сільськогосподарському підприємстві, так і в регіоні та загалом в країні, важливого значення набуває обґрунтування необхідних обсягів інвестицій та ефективного їх використання. Варто посплатися на результати наукових досліджень, які свідчать, що врожайність плодівих культур протягом перших років плодоношення, як правило (за винятком екстремальних умов), стабільно підвищується [3]. Отже, можна стверджувати, що після року, в якому вартість товарного врожаю за цінами реалізації перевищила всі поточні витрати по догляду за молодими насадженнями, врожайність їх зростатиме.

Як уже зазначалося, у зв'язку з дискретним за роками розподілом капітальних вкладень на створення насаджень середня тривалість часу трансформації цих вкладень, протягом якого вони не дають економічного ефекту, здебільшого буде меншою порівняно із загальною тривалістю часу від закладання багаторічних насаджень до вступу їх у товарне плодоношення.

Розрахунок середньої тривалості трансформації капітальних вкладень в діючі основні засоби виробництва здійснимо на прикладі такого підприємства, як СП “Лука” та СВАТ “Жорнище”. Одержані результати наведемо в таблицях 1 і 2. Середній строк трансформації капітальних вкладень у плодіві насадження становить: $104812,5$ витрато-років: 39 тис. грн. = $2,688$ року.

Таблиця 1

Розрахунок середнього строку трансформації капітальних вкладень в діючі основні засоби виробництва по СП “Лука” Вінницького району Вінницької області

Роки створення насаджень	Інвестиції за роками, тис. грн.	Роки, в які від капітальних вкладень не було віддачі	Витрато-роки, (2x3)
Перший	12187,5	4	48750,0
Другий	9750,0	3	29250,0
Третій	9750,0	2	19500,0
Четвертий	7312,5	1	7312,5
Усього	39000,0	4	104812,5

Таблиця 2

Розрахунок середнього строку трансформації інвестицій в діючі основні засоби виробництва в СВАТ “Жорнище” Іллінецького району Вінницької області*

Роки створення насаджень	Інвестиції за роками, тис. грн.		Роки, в які від вкладених інвестицій не було віддачі		Витрато-роки, (2x3)	
	I	II	I	II	I	II
Перший	12,5	14,9	5	3	62,5	44,7
Другий	4,5	17,0	4	2	18,0	34,0
Третій	3,3	7,4	3	1	9,9	7,4
Четвертий	4,7	-	2	-	9,4	-
П'ятий	4,3	-	1	-	4,3	-
Усього	29,3	39,3	-	-	104,1	86,1

Примітка: * I — схема садіння 4,0 x 2,5 м, форма крони площинна, слабкоросла підщепа; II — шпалерно-карликовий сад.

Аналіз свідчить, що інвестиції задіяні в процесі створення насаджень лише 2,7 року. В даному випадку із загальних 39 тис. грн. підприємство може використовувати 12,675 тис. грн. (39 000: 4 x 1,3 = 12,675 тис. грн.) як обігові кошти.

Коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень у створення багаторічних насаджень становить на СП “Лука” 0,4 (3 000: 25,5 x 0,34). Прибуток з одного гектара — 3 тис. грн., капітальні вкладення (балансова вартість) — 25,5 грн.; коефіцієнт питомої ваги насаджень в обсязі всіх основних засобів виробництва — 0,34. Строк окупності капітальних вкладень на СП “Лука” дорівнює 5,2 років (1: 0,4 + 2,7).

Для прискорення розвитку інноваційних процесів у промисловому садівництві повинні вдосконалюватися система фінансово-кредитного забезпечення, запроваджуватися елементи спеціального податкового регулювання інноваційної діяльності. А основними складовими інвестиційної політики в галузі мають бути: фінансове оздоровлення товаровиробників, вибір конкурентноздатних інвестиційних проектів на конкурсній основі; орієнтація товаровиробників на швидку окупність вкладених фінансових ресурсів, облік і впровадження досягнень науково-технічного прогресу.

Пріоритетне значення при цьому мають будівництво, реконструкція і модернізація виробничих потужностей, технічне переобладнання виробництва при вирощуванні плодово-ягідних культур; будівництво меліоративних споруд; закладання нових високоефективних садів, ягідників та інших плодкових насаджень.

Основна роль в розвитку садівництва має належати саме активізації інноваційних процесів, які слід розглядати як систему впровадження нових наукових розробок у виробництво. Щодо організації інноваційно-інвестиційних процесів, то належну увагу слід приділити функціонуванню наукових установ, з метою координації роботи через центри наукового забезпечення областей з виходом на науково-виробничі системи, селекційні центри, дослідні і навчально-виробничі господарства. Що дозволить системно розвивати селекцію, створювати і постійно поповнювати банк генетичних ресурсів цих культур для використання в селекції та виробництві, розробляти та вдосконалювати технології виробництва, зберігання й переробки плодів і ягід, проводити діагностику вірусних і вірусноподібних патогенів і створювати безвірусні рослини.

Наукове забезпечення слід здійснювати на підставі реалізації державних, галузевих та регіональних науково-технічних програм. Скоординована діяльність дасть можливість розвивати наукові та економічні прогнози і комплексні програми по розвитку садівництва.

Садівництво є наукоємкою галуззю, що вимагає дієвої інтеграції науки і виробництва на основі інноваційних підходів і моделей. У сучасних умовах особливого значення набуває інтеграція як горизонтальна так і вертикальна. При створенні таких формувань необхідна розробка чіткого механізму економічних відносин, що забезпечують рівні умови для всіх учасників інтеграційного процесу. Кооперація виробників плодоягідної продукції

з переробними підприємствами повинна забезпечувати багаторівневість економічних відносин, тобто включати кооперативні структури підприємств, міжгосподарські, територіальні, регіональні та міжрегіональні структури.

Аналіз зарубіжного досвіду переконливо свідчить, що великі спеціалізовані ферми за ефективністю виробництва продукції значно переважають малі. Важливо відзначити, що функціонування невеликих сімейних ферм здійснюється переважно на основі державних дотацій. При цьому часто для спільного використання техніки, споруд виробники кооперуються між собою [4]. Таким чином створюється організаційна структура виробництва, яка цілком притаманна великим садівничим підприємствам.

Промислове садівництво відзначається високою ефективністю господарської та зональної спеціалізації й агропромислової інтеграції. Технологічно садівництво поєднується з бджільництвом (0,5 бджолородин на 1 га зерняткових культур), промисловою переробкою та тривалим зберіганням плодів. На промислове перероблення надходить здебільшого до 30 % валового збору плодів і ягід. Доцільними місткостями плодосховищ у господарстві прийнято вважати обсяг 60 % валового збору плодів зерняткових культур. Найефективнішою організаційною структурою промислового садівництва є агропромислове підприємство, у якому в єдиному технологічному ланцюгу поєднуються виробництво, промислове перероблення, зберігання продукції. Такі господарства реалізують не проміжний, а кінцевий продукт споживання. Ефективними формами агропромислової інтеграції є об'єднання садівницьких господарств з плодопереробними заводами та створення таких заводів на основі горизонтальної інтеграції. Нині поширюється й така форма інтеграції, як створення плодопереробними підприємствами сировинних зон на основі оренди землі та плодоягідних насаджень.

Створення якісно нових міжгалузевих виробничих відносин у плододуктовому підкомплексі, об'єднання науково-дослідних установ, товаровиробників садівницької продукції із заготівельними, переробними та торговельними партнерами можливе за умов вертикальних інтеграційних формувань. Переваги виробничо-фінансової інтеграції є очевидними: можливість впровадження сучасних технологій вирощування плодово-ягідних культур і використання сучасної техніки на усіх підготовчих та вироб-

ничих етапах; ефективний спосіб організувати виробничу, збутову діяльність і забезпечувати їх фінансово-кредитне обслуговування; можливість об'єднати капітали (агропромисловий, фінансовий, торговий) з різними циклами відтворення і забезпечити взаємовигідні економічні відносини; учасники інтеграційного процесу стають обоюдно заінтересованими в об'єктивному встановленні ціни продукції; інтеграційний механізм зорієнтовано на економію витрат.

Організація вертикальної інтеграції в плодопродуктовому підкомплексі забезпечує можливість рівномірного розподілу прибутків, певною мірою обмежує монополію у сфері переробки садівницької продукції та, що найважливіше, розширює обсяги накопичення доданої вартості у сфері сільськогосподарського виробництва.

Механізмом реалізації цього права є забезпеченням однакової норми прибутку на встановлені планово-нормативні витрати. Для визначення витрат набуває нового практичного значення складання технологічних карт, які враховують матеріально-технічний стан, рівень потенціальної врожайності насаджень, технологічний рівень розвитку партнерів-учасників вертикального інтеграційного формування. У кінці року за результатами господарювання має проводитися додатковий розподіл прибутку, що був одержаний за рахунок відхилення реалізаційної ціни від розрахункової.

З метою наукового забезпечення галузі слід провести інвентаризацію плодкових і ягідних насаджень, виявити кількість суб'єктів промислового садівництва, кількісні та якісні параметри матеріально-технічної бази, потребу в інноваціях. І на цій основі розробити в кожному регіоні і загалом країні детальні програми перспектив розвитку садівництва. При чому виробничі процеси у садівницьких підприємств слід організувати шляхом поєднання нових технологій чи їх елементів з високим рівнем інтенсифікації виробництва продукції. Отже, для активізації інноваційних процесів необхідно: встановлення чіткого економічного механізму функціонування ринку науково-технічної продукції; економічна підтримка науки з боку держави, широка мережа інформаційно-консультативних служб, реклама і пропаганда наукових досягнень.

Література

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність" № 1560 від 18.09.1991 (із змінами) // www.rada.gov.ua.

2. Рудьєв В. А. Економічні проблеми розвитку садівництва України. — К.: ННЦ ІАЕ, 2004 — 360 с.
3. Шестопаль О. М. До стратегії відродження та подальшого розвитку вітчизняного садівництва // Сад, виноград і вино України. — 2001. — № 5. — С. 7.
4. Савчук В. П., Прилипко С. И., Величко Е. Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов. — К.: Абсолют-В, Эльга, 1999. — 304 с.

Резюме

В работе охарактеризованы современные тенденции развития промышленного садоводства Украины, определены пути инновационного развития отрасли, проведено расчёты необходимых для обеспечения процессов воспроизводства плодоягодных насаждений на основе применения инновационно-интенсивных технологий производства.

Рецензент доктор эконом. наук. профессор О. Ю. Ермаков

УДК 338.47:65.012.34

Т. А. Файнова

ТРАНСПОРТНІ АСПЕКТИ ЛОГІСТИКИ ПРИ ПОБУДОВІ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

Навряд чи є необхідність доводити, наскільки велика в умовах ринкових відносин роль транспорту в процесі ритмічної безперебійної роботи концернів, фірм, підприємств, організацій. Досить, напевно, сказати, що від ефективної роботи транспорту багато в чому залежить своєчасний випуск продукції, поставка її споживачам, величина транспортно-заготівельних витрат, рівень збутових запасів у постачальників, товарних запасів на фірмах і як підсумок прибуток фірм і концернів.

Мета статті — розглянути проблему вибору залучення транспортного підприємства при здійсненні перевезень, розкрити особливості аспектів транспортної логістики, таких як вибір виду транспортування, виду транспорту а також вибору основних і допоміжних логістичних посередників при побудові логістичних систем. Для досягнення поставленої цілі необхідно: по-перше проаналізувати що для підприємства буде вигідніше: залучати транспортного посередника, чи створити транспортний відділ